

al op zaterdag aangekondigde radiorede, welke de bedoeling had de bevolking gerust te stellen. 'Het is aan de regering gebleken', zo begon hij, 'dat in de laatste dagen geruchten gelopen hebben over een acuut dreigend gevaar voor ons land en dat die geruchten in brede kring onrust hebben gewekt. En nu wil ik u even komen vertellen, dat daarvoor geen enkele grond bestaat.' Aan buitenlandse pers- en radioberichten moest men, zei hij, geen betekenis toekennen. Natuurlijk, de regering had wel enkele maatregelen genomen (daarmee doelde hij in de eerste plaats op het intrekken der verloven), maar het zou 'een noodlottige dwaling zijn, hieruit op te maken dat de bedreiging van onze grenzen groter geworden is.' Men moest maar denken aan de eerste wereldoorlog: toen was men ook wel eens bevreesd geweest om in de strijd betrokken te raken, maar die vrees was telkens ongegrond gebleken.

'Niet anders zal men het ook nu mogen zien. Een acuut gevaar bestaat thans evenmin als in de eerste dagen van september . . . De zorgen zijn waarlijk groot genoeg om zich niet nog denkbeeldige er bij te scheppen. Het is zo waar wat een oud lied zegt:

Een mens lijdt dikwijls het meest
 Door 't lijden dat hij vreest,
 Doch dat nooit op zal dagen.
 Zo heeft hij meer te dragen
 Dan God te dragen geeft.'

En dat was, aldus de minister-president, 'ook ondankbaar tegenover God'¹.

Het kon niet ongelukkiger. Objectief droeg de Geers toespraak een misleidend karakter; hij speelde de Duitse propaganda in de kaart die op hoge toon beweerde dat al die invasiegeruchten te wijten waren aan de onbeschaamde intriges van Engelse en Franse persbureaus; hij verzwakte bij diegenen in de legerleiding die de ontvangen waarschuwing kenden en er geloof aan gehecht hadden, het vertrouwen in de regering²; hij versterkte bij de van-niets-wetende publieke opinie de uit de eerste wereldoorlog daterende illusies. Dat bleek. De pers gewaagde in het algemeen met lof van zijn redevoering. *De Tijd* meende dat de minister-president 'de evenwichtige houding van ons land temidden der oorlogvoerende mogendheden met welgekozen woorden helder omschreven' had³, ook het *Algemeen Handelsblad*

¹ De tekst van de toespraak is afgedrukt in *Eng.*, dl. I b, p. 94. ² J. J. G. van Voorst tot Voorst: 'Indrukken nopens persoonlijke verrichtingen op de gevechtsterreinen', bijlage bij brief, 30 juni 1948, aan de Enquêtecommissie, a.v., p. 141. ³ *De Tijd*, 13 nov. 1939.